

Jouw talent is goud waard

Voorganger: Ds. Jurjen Zeilstra

Lezingen:

1^e schriftlezing: Efeziërs 1, 15-23

2^e schriftlezing: Matteüs 25, 14-30

Inleiding

In de dienst, die vandaag om 11.00 uur begint, zullen elementen uit alle workshops die eerder deze ochtend gegeven zijn, terugkomen. Ook wordt ingegaan op het jaarthema 'Allemaal heiligen'. Wat is het dat iemand heilig maakt?

In een bijbels perspectief is dat niet een kerkelijke goedkeuring, maar een inspirerend opbloeien van Godgegeven talenten. Niemand die zichzelf in dit perspectief als waardeloos zou moeten achten. Alle bloemen mogen bloeien en de kleinste gaven kunnen in Gods Koninkrijk uitgroeien tot de mooiste vruchten van vrede.

Gemeente van Christus, u weet dat op de wanden van een kerkrimte van een Oosters-orthodoxe kerk vaak fresco's zijn aangebracht die, levensgroot, heiligen voorstellen. Ik kan me herinneren hoe wij eens met een groep uit Hilversum, leden van de Oudkatholieke Sint Vitus en de Regenboogkerk, een dienst bijwoonden in de Byzantijnse kerk van het klooster te Chevetogne in de Belgische Ardennen. Daar wordt de liturgie van de Oosterse kerk gevierd door Rooms-katholieken. Ze geloven daar op die manier te bevorderen dat Oost en West in de kerk elkaar opnieuw ontmoeten. Toen de diaken met zijn wierookvat tijdens de dienst door de kerk liep, kwam hij ook onze kant op en vulde zich de nartex, dat is het deel van de kerk waar zich de gasten bevonden, helemaal met wierook. Heel even was het niet goed mogelijk te onderscheiden wie nu de levenden waren staande in de ruimte en wie de doden, afgebeeld op de muren. Het was heel even één volk van God, één volk van getuigen van zijn Koninkrijk van vrede en recht, één volk van *heiligen*.

Het Koninkrijk van God stoort zich niet aan de grenzen van de dood. De adem van God roept allen tot leven. In Gods licht horen wij bij elkaar. Iedere keer opnieuw ontdekken wij dit. Die zoektocht samen te gaan, dat is wat ik mij voorstel bij ons jaarthema 'Allemaal heiligen'. Het gaat wat mij betreft niet om door de Rooms-katholieke kerk, of welke kerkelijke autoriteit dan ook goedgekeurde mensenlevens. Het gaat om één ongedeeld volk van God, waarbij iedereen wordt uitgenodigd mee te doen.

In de brief van Paulus aan de Efeziërs wordt van heiligen gesproken op een heel inclusieve manier. Het

is geen aparte groep. De heiligen, dat zijn alle gelovigen samen. Zij worden door de schrijver aangesproken. Aan hen worden Gods genade en vrede toegezegd, zoals dat ook bij ons gebeurt aan het begin van iedere kerkdienst. Heiligen zijn burgers van Gods Koninkrijk, levenden en doden. Door ons op het koningschap van God te concentreren vervalt het absolute karakter van de dood, die scheiding brengt. Daarbij spelen de herinnering aan het leven van mensen die niet langer bij ons zijn net zo goed een grote rol, als de actualiteit. Ook kan de verwachting en het verlangend uitzien naar dat wat gaat komen niet worden gemist. Kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen ontmoeten elkaar en tonen belangstelling voor elkaars verhalen. Soms kunnen we daarbij in bepaalde mensenlevens op heel bijzondere wijze zien hoe Gods Koninkrijk wordt gebouwd. De levens van deze mannen, vrouwen en kinderen, nu eens historisch, dan weer legendarisch, dan weer even eigentijds als actueel, zijn daarbij als inspirerende voorbeelden te beschouwen. In de kerk is, lang vóór de tijd van de reformatie, de behoefte gegroeid om de verhalen behorend bij de levens van opvallende mensen op een bijzondere wijze te koesteren. In de middeleeuwen raakten daar ook wel uitwassen aan verbonden, zoals de overdreven verering van relikwieën. Ook werden heiligen in het volksgeloof tot specialisten om op magische wijze wonderen tot stand te brengen, die dan vaak te maken hadden met de wijze waarop zij ooit gemarteld waren. Bijvoorbeeld de heilige Apolonia van Egypte tegen kiespijn, de heilige Cunera (die met een doek gewurgd werd) tegen keelpijn, of onze eigen Vitus, heilige onder andere van de ketelsmeden, die vaak met een potje werd afgebeeld, tegen het bedplassen. Het zal u duidelijk zijn dat dit niet is, wat wij zo mooi vinden. Toch ligt ook in het meer anekdotische een bepaalde waarde, die misschien letterlijk niet klopt, maar in de sfeer van een gelijkenis wel betekenis kan hebben.

Wij willen in het jaar 2017/2018 op creatieve wijze inspiratie opdoen in de vele prachtige verhalen verbonden aan de levens van Godzoekers door de eeuwen heen. De ene keer zullen we ons daarbij laten helpen door de katholieke heiligenkalender. De andere keer gaan we daar bewust buitenom en kijken we naar inspirerende levensverhalen, onafhankelijk van een kerkelijke goedkeuring. Op allerlei verschillende manieren gaan we daar het komend jaar in de Regenboogkerk mee aan de slag, bijvoorbeeld in

kerkdiensten, gesprekken, groot huisbezoeken en bijbelcafé. Binnen de kerkdiensten kan het motief ‘Allemaal heiligen’ op verschillende plaatsen terecht komen, bijvoorbeeld: bij het kyriegebed, het kindergesprek, in de preek, de liederen of de voorbeden.

Gods Geest schakelt mensen niet uit, maar in. Hij voegt hen samen tot één volk onderweg. Wij mogen geloven dat onze daden ertoe doen, in de schat van goede werken geïnspireerd door dit geloof. Het mooie van de gelijkenis van de talenten die Jezus vertelt, vind ik dat het voor heel verschillende mensen één groot feest is waar het op uitloopt. Dit feest is vanwege de heer voor alle dienaren bestemd. Het is ook niet zo dat de dienaren van deze heer in een onderlinge concurrentie zijn geplaatst en hun toegang tot het feest in een harde strijd om het bestaan moeten verdienen. Zij zijn niet succesvol ten koste van elkaar. Zij worden door de heer ieder op hun eigen merites gewaardeerd. Samen zijn zij het huishouden van die ene heer, een *economie* die een *oecumene* wordt. Hun inspanning leidt tot het goede leven in een bewoonbare wereld. Het is een ijver die niet leidt tot overbelasting, maar tot ontplooiing en vervolmaking van het geheel van de schepping. Zij worden scheppers naast God. Het is daarbij, denk ik, wel van groot belang te beseffen dat Jezus een gelijkenis vertelt met een sterke psychologische inslag, daar gaat een waarschuwing in schuil. Het volle accent van de gelijkenis ligt daarom op de ervaringswereld van de derde dienaar. Zijn gedachtewereld leren wij kennen. Zijn overwegingen staan centraal. De tragische afloop van de gelijkenis doet je schrikken. Dat is de bedoeling. Deze is niet als een noodzakelijke beschrijving, maar als een waarschuwing bedoeld. Het gaat dus wat betreft de slechte afloop van de derde dienaar niet over de beschrijving van de hel, die sommigen er wel eens in hebben willen lezen. Waar het om gaat is, dat wie zijn eigen talent, hoe gering ook, niet leert waarderen, zichzelf buiten het feest dat leven heet plaatst. Dat kan nooit de bedoeling van de heer van de dienaren zijn. De waarschuwing is deze: De onderlinge vergelijking is dodelijk. Het gif van jaloezie kan de mooiste talenten bederven. Laat het niet toe! Je bederft je eigen levenslust. Geniet volop van de gaven en de mogelijkheden die je hebt. Ontploo ze! Beleef ze! Deel ze en ze vermenigvuldigen zich! Maar ook al zou dat niet gebeuren, durf het fouten te maken! Stop je talenten nooit in de grond. Dan ben je al dood, voordat je gestorven bent. Niemand is er alleen maar tevreden over wat hij of zij in het leven heeft gedaan. Maar dat is een onzekerheid waarmee wij te leven hebben. Zekerheid afdwingen door niets te doen en af te wachten is de zekerheid van de dood. Angst is een slechte raadgever en op faalangst zijn fatale profetieën

gebaseerd die maken dat er precies dat gebeurt, waarvoor zozeer werd gevreesd.

Jezus wil met zijn gelijkenis alles behalve de angst aanwakken. Hij is erop uit het vertrouwen te voeden.¹ Het doel is dus niet mensen de put in te praten, maar omgekeerd, mensen die aarzelen aan te moedigen, op een voetstuk te zetten en ze te laten voelen dat ze er mogen zijn.

In de brief aan de Efeziërs worden de lezers door Paulus, of door iemand die schrijft met gebruikmaking van zijn naam, als ‘heiligen’ aangesproken, dat zijn in Jezus Christus gelovigen. Van God uit worden mensen met fouten als geheiligd voorgesteld. Zij zijn heilig, niet omdat zij perfect zijn, maar vanwege het verlangen en de liefde. Samen vormen zij de kerk van Jezus Christus, in dit geval te Efeze, in ons geval te Hilversum. Ieder van hen, ieder van ons, is van Godswege toegerust met eigen kwaliteiten, waarnaar zij, waarnaar wij, mogen kijken als geestesgaven. Die gaven zijn bestemd om tot ontplooiing te komen. Dat zij Gods kinderen zijn, toont hun Christus als het hoofd van zijn levende lichaam op aarde. Dat lichaam zijn zij samen. Zo begrepen komen ook wij de betekenis van het mysterie van de kerk op het spoor. De talenten die wij hebben ontvangen staan daarbij niet in dienst van de kerk. Maar de kerk heeft de functie onze talenten in de wereld tot ontplooiing te laten komen. Het is de schepping zelf die door de kerk wordt gediend.

U begrijpt, daarover valt nog veel meer te zeggen, veel meer dan dat er mogelijk is in deze korte overdenking op deze bijzondere dag aan het begin van ons jaar als christelijke gemeente waarin wij thematiseren dat wij in Gods licht allemaal heiligen zijn. Deze dag is zo bijzonder omdat wij vol goede moed mogen beginnen aan een nieuw jaar van gemeente zijn. Dat is spannend, want we leven niet in een wereld die dit als vanzelf als waardevol beschouwt. Toch mogen we onze aarzeling achter ons laten en vol vertrouwen onze talenten inzetten waar mogelijk. De zegen van God is ons daarbij toegezegd en deze groeit alleen aan, wanneer we hem delen met de wereld. Kortom: Jouw talent is goud waard. Amen.

Uitzending en zegen

Aan dit nieuwe seizoen mogen wij in vertrouwen beginnen, niet omdat wij altijd succesvol zullen zijn, ook niet omdat wij geen fouten zullen maken, maar wel omdat onze gaven bestemd zijn te functioneren in Gods licht en in dienst aan elkaar en de wereld.

De genade van Jezus Christus,
de liefde van God,
de gemeenschap met de heilige Geest
is met jullie allen.

Noten

¹Drewermann, E., *Tiefenpsychologie und Exegese*, II, *Wunder, Vision, Weissagung Apocalypse, Geschichte, Gleichnis*, Olten/Freiburg 1992, 746-753.

Figuur 1: Narthex Chevetogne

Dit werk valt onder een Creative Commons “Naamsvermelding-NietCommercieel-GeenAfgeleideWerken 4.0 Internationaal” licentie.

